

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7S/131/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7017201178
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tamara Sklenárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7017201178.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Tamary Sklenárovej a členov senátu JUDr. Pavla Tkáča a JUDr. Ondreja Hvišča PhD., v právnej veci žalobcu: F. U. Q., bytom X. A. Q., N. M. X, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Košice, so sídlom v Košiciach, Murgašova 3, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 10. 10. 2017 sp. zn.: KaKE/14896/2017, r. z. 85696/2017, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a .

II. Účastníkom právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozhodnutím zo dňa 10. 10. 2017 sp. zn.: KaKE/14896/2017, r. z. 85696/2017 žalovaný ako príslušný správny orgán podľa § 1 ods. 1 a § 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej iba „správny poriadok“) a § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej iba „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci označenej ako „ústavná sťažnosť (už podaná) voči rozhodnutiam OS-SNV, KS-KE, NS-SR“. V odôvodnení po citácii ustanovení § 3 ods.1 písm. a/ až e/, § 4 ods. 1 písm. i/, ods.2, § 6, § 6a, § 6b ods. 2 a § 8 zákona o poskytovaní právnej pomoci a § 2 zákona č. 601/2003 o životnom minime uviedol, že žalobca na preukázanie svojej príjmovej situácie v posudzovanom období mesiacov marec až september 2017 predložil potvrdenie Sociálnej poisťovne, ústredie, zo dňa 08. 09. 2017 o výške starobného dôchodku, podľa ktorého mal v uvedenom období vyplatený starobný dôchodok vo výške 387,30 eur mesačne, a ako samostatne zárobkovo činná osoba predložil aj fotokópiu účtovnej závierky v jednoduchom účtovníctve k 31. 12. 2016, podľa ktorej mal vyššie výdavky ako príjmy. K svojim majetkovým pomerom uviedol, že je vlastníkom nehnuteľnosti používanej na trvalé bývanie, na ktorej je zriadené záložné exekučné právo. K osobným pomerom uviedol, že je rozvedený a nemá nezaopatrené deti. Z uvedeného žalovaný vyvodil, že príjem žiadateľa ako samostatne posudzovanej osoby v mesiaci podania žiadosti o právnu pomoc (september 2017) vo výške 387,30 eur z titulu starobného dôchodku presahuje výšku 1,4 násobku životného minima (t. j. sumu 279,28 eur) ako aj výšku 1,6 násobku životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (t. j. 319,17 eur), preto žalobca nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci.

2. Ďalej konštatoval, že centrum môže poskytnúť právnu pomoc aj v prípadoch, keď žiadateľ nespĺňa podmienku stavu materiálnej núdze, ak je to primerané okolnostiam poskytovanej právnej pomoci (§ 6b ods.2 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi), pričom postup centra

v takomto prípade stanovuje Usmernenie Centra právnej pomoci č. 2/2015 zo dňa 15 .06. 2015, z obsahu ktorého vyplýva, že centrum posudzuje jednak príjem žiadateľa a zároveň sa zaoberá povahou sporu, teda či v danom prípade skutkový a právny stav veci a okolnosti prípadu nasvedčujú tomu, že neposkytnutie právnej pomoci by malo vážne následky a spôsobilo vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch žiadateľa. Uviedol, že žalobca požiadal o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci ním označenej ako „ústavná sťažnosť (už podaná) voči rozhodnutiam OS-SNV, KS-KE, NS-SR“, pričom z predložených dokladov zistil, že tento podal ústavnú sťažnosť dňa 13. 05. 2017 voči uzneseniam Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi č. k. 10C/90/2012-62 a 10C/90/2010, ďalej voči uzneseniam Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/147/2012-128 a 11Co/146/2012-131 a uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Cdo/159/2016 a 8Cdo/160/2016, ktorými malo byť porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces. Tento namietal nesprávny postup prvostupňového, odvolacieho i dovolacieho súdu, keď tieto odmietli vyhovieť jeho žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi č. k. 10C/90/2010-72 zo dňa 09. 02. 2012. Najvyšší súd SR vo vyššie citovaných uzneseniach poukázal na ustálenú súdnu prax a judikatúru v obdobných veciach, v zmysle ktorej za odňatie možnosti účastníkovi konania konať pred súdom nemožno považovať zamietnutie návrhu na odpustenie zmeškania lehoty, keď súd neuzná žalobcom tvrdený dôvod za ospravedliteľný. Uviedol, že zväzil aj možnosť udelenia výnimky žiadateľovi z dôvodov hodných osobitného zreteľa a správnou úvahou dospel k záveru, že žalobcovi nehrozia žiadne vážne následky na právach a oprávnených záujmoch. Nesúhlas s právnym posúdením veci žalobca neúspešne namietal v konaniach o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam, ktorých správnosť a zákonnosť namieta v ústavnej sťažnosti. Žalovaný tiež zistil, že rozhodnutím Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi č. k. 10C/90/2010 zo dňa 09. 02. 2012 súd zamietol návrh žalobcu na obnovu konania vedeného na tomto súde pod sp. zn. 9C/44/2005. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu tiež zistil, že voči rozsudku zo dňa 09. 02. 2012 sp. zn. 10C/90/2010 podal žalobca odvolanie, ale toto bolo podané oneskorene. Žalobca podal žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty, avšak konajúci súd jej nevyhovel. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Co/14/2010-269 bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9C/44/2005-214 zo dňa 11. 11. 2009 vo výroku, ktorým bol žalobca (v predmetnom konaní ako žalovaný) zaviazaný na zaplatenie sumy 709,58 eur. s prísl. a zrušený v časti, týkajúcej sa náhrady trov konania. V merite veci cit. rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 19. 07. 2010. Žalobca návrhom na obnovu konania žiadal žalobu zamietnuť, vrátiť finančné prostriedky a priznať mu náhradu trov konania. Po posúdení všetkých okolností žiadanej právnej pomoci, s prihliadnutím na dôvody obnovy konania a výšku sumy, ktorá je predmetom sporu žalovaný vyvodil záver, že v danom prípade neboli zistené dôvody na postup podľa § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Pri argumentácii o nesplnení zákonných podmienok priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci žalovaný poukázal aj na ustanovenie § 8 zákona o poskytovaní právnej pomoci, ako aj § 6a ods. 1 v spojení s ustanovením § 6 ods. 1 písm. c/ označeného zákona a konštatoval, že z dôvodu nutnosti kumulatívneho splnenia zákonom stanovených podmienok pre priznanie nároku sa s ohľadom na vyššie uvedené žalovaný splnením ďalších podmienok nezaoberal.

3. Včas podanou správnou žalobou zo dňa 20. 12. 2017, doručenou konajúcemu súdu dňa 27. 12. 2017 sa žalobca domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania. Namietal, že žalovaný svojím postupom a rozhodnutím vec nesprávne právne posúdil, konštatovanie zisteného skutkového stavu je nedostatočné a žalovaný podstatne porušil ustanovenia o konaní pred orgánmi verejnej správy. Konštatovanie nesplnenia podmienky materiálnej núdze bez výpočtov považoval za neodôvodnené. Namietal porušenie § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci, podľa ktorého bolo povinnosťou žalovaného zo zákonom stanoveného príjmu odpočítať tam uvedené položky. Keďže ide o matematiku a ekonomiku, žiadal predvolať súdnych znalcov z uvedených oblastí, ktorí by odborne vec posúdili. Poukázal aj na žalovaným na strane 3 rozhodnutia nesprávne uvedenú sumu 709,58 eur, o ktorú ho správcovská firma okráda, čo podľa jeho názoru je vecou hodnou osobitného zreteľa. V závere správnej žaloby žiadal o aplikáciu § 5b ods. 1 a ods. 6 a § 6b ods.1 zákona o poskytovaní právnej pomoci.

4. V písomnom vyjadrení zo dňa 13. 02. 2018 žalovaný navrhol žalobu žalobcu odmietnuť ako oneskorene podanú, keďže napadnuté rozhodnutie mu bolo vychádzajúc z fikcie doručenia doručené dňa 10. 11. 2017, pričom žalobca podal žalobu až dňa 27. 12. 2017, alternatívne žalobu ako nedôvodnú zamietnuť a vysloviť, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. K jeho námietke týkajúcej sa porušenia § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci uviedol, že ustanovenie § 7 ods. 1 cit. zákona sa vzťahuje na príjmy fyzických osôb podľa osobitného zákona (zákona o dani z príjmov), ktoré nie sú

oslobodené od dane z príjmu, čo je zrejmé aj z ďalšieho znenia tohto ustanovenia. Započítateľným príjmom žalobcu na účely posúdenia jeho žiadosti v tomto konaní je jeho starobný dôchodok, ktorý je dávkou sociálneho poistenia, preto je v zmysle § 9 ods. 2 písm. a) zákona o dani z príjmov oslobodený od predmetnej dane. Od tohto príjmu nie je možné odpočítať výdavky v zmysle §7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, keďže starobný dôchodok nie je zaťažovaný odvodmi a je oslobodený od dane a na jeho dosiahnutie, zabezpečenie či udržanie nie je potrebné vynakladať žiadne ďalšie výdavky, keďže tento je po jeho priznaní v stanovenej výške vyplácaný pravidelne a automaticky. Výdavky navrhovateľa spojené so zabezpečením jeho životných potrieb nie sú výdavkami na dosiahnutie, zabezpečenie, či udržanie starobného dôchodku. Do pozornosti súdu dal rozsudok zo dňa 19. 02. 2014 sp. zn. 3Sp/51/2013-19 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 02. 12. 2014 sp. zn. 3Sžo/70/2014, ako aj rozsudok Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 10Sp/5/2014 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/3/2016 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 7S/40/2017, v ktorých bolo zaujaté stanovisko k obdobnej, resp. totožnej argumentácii ako v tomto konaní použil žalobca. Doplnil, že súčasný koncept posudzovania materiálnej núdze v nadväznosti na príjem osoby je založený na skutočnosti, že hranica materiálnej núdze sa odvíja od sumy životného minima, ktorá je vyčíslňovaná zložitým a komplexným spôsobom a odvíja sa od rastu príjmov a rastu životných nákladov nízkopríjmových domácností. Táto suma je istým spôsobom objektivizovaná - ide o príjem nastavený už po zohľadnení „štandardných výdavkov“ osôb či domácností podľa údajov štatistického úradu. Práve z tohto dôvodu zákon o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi berie do úvahy len (čistý) príjem osoby a porovnáva ho s určenou sumou násobku životného minima (1,4 resp. 1,6 násobok). K námietke žalobcu, že žalovaný sa nezaoberal vyhodnotením podmienok § 5b ods. 1 a 6 a § 6b ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci žalovaný uviedol, že ustanovenie § 5b ods.1 cit. zákona zakotvuje, že centrum rozhoduje o forme poskytnutia právnej pomoci zohľadňujúc okolnosti prípadu a účelnú ochranu práv oprávnenej osoby za predpokladu, že žiadateľ spĺňa podmienky pre poskytnutie právnej pomoci, čo nie je tento prípad. Odsek 6 citovaného zákonného ustanovenia upravuje možnosť riaditeľa centra rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona. Toto ustanovenie je však možné aplikovať na výnimočné situácie, keď určité osoby sú vylúčené z pôsobnosti zákona, a to buď vecne (ide napr. o vec, ktorá nepatrí do pôsobnosti zákona v zmysle § 3), alebo osobne (napr. právnická osoba). Z dôvodovej správy k zákonu č. 332/2011 Z. z., ktorým bolo toto ustanovenie zavedené do zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi vyplýva, že takáto úprava reaguje na situácie, kedy je potrebné zabezpečiť prístup k spravodlivosti vo veciach, ktoré nepatria do pôsobnosti centra, ale je spoločensky žiaduce, aby existoval spôsob na zabezpečenie právnej pomoci aj v takýchto prípadoch (napr. únosy maloletých detí do krajín, v ktorých nie je možné právnu pomoc zabezpečiť na základe bilaterálnych alebo multilaterálnych zmlúv). Zavádza sa tak mechanizmus, ktorý umožní riaditeľovi rozhodnúť po vyjadrení rady centra o uvoľnení a úhrade peňažných prostriedkov z rozpočtu centra na tento účel. Uvedený mechanizmus sa pritom uplatní napr. v prípade, ak o poskytnutie právnej pomoci požiada právnická osoba, alebo ak takúto osobu odkáže na centrum súd. V prípade žalobcu aplikácia tohto ustanovenia nebola na mieste, keďže žalobca ani jeho vec neboli vylúčené z pôsobnosti predmetného zákona. Vo vzťahu k § 6b ods. 1 tohto zákona žalovaný uviedol, že toto ustanovenie umožňuje centru poskytnúť právnu pomoc bez úhrady finančnej účasti osobám, ktoré by inak mali nárok na poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou, akú sú tu okolnosti, ktoré odôvodňujú priznanie právnej pomoci bez uloženia povinnosti zaplatiť finančnú účasť. V danom prípade aplikácia tohto ustanovenia neprichádza do úvahy, nakoľko žalobca nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci ani s finančnou účasťou, keďže jeho príjem presahuje 1,6 násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom. Zaujal stanovisko aj k použitiu § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, ktoré umožňuje centru poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak jej príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze a ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. V danom prípade však uplatnenie tohto ustanovenia za použitia úvahy, obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, možné nebolo. V tejto súvislosti žalovaný postupoval v súlade s Usmernením Centra právnej pomoci č. 2/2015 zo dňa 15. 06. 2015a prihliadol na povahu sporu a okolnosti prípadu, predovšetkým na predmet konania. Dospel k záveru, že právny stav veci a okolnosti prípadu nenasvedčujú tomu, že neposkytnutie právnej pomoci by malo vážne následky a spôsobilo vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch žalobcu. Keďže žalobca nespĺňa zákonom stanovenú podmienku - stav materiálnej núdze, nárok na poskytnutie právnej pomoci mu napadnutým rozhodnutím, ktoré bolo vydané v súlade so zákonom, nepriznal.

5. V replike zo dňa 18. 03. 2018 žalobca nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že žaloba bola podaná oneskorene a v merite veci zotrval na argumentácii, obsiahnutej v podanej žalobe. Konštatoval, že vyjadrenie žalovaného k jeho námietke, týkajúcej sa porušenia § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci i rozsudky, na ktoré sa odvolával sú ekonomickou hlúposťou a porušením uvedených zákonov. Uviedol, že stanovisko žalovaného k ustanoveniu § 5b ods. 6 a § 6b ods. 1 cit. zákona je hrubým porušením antidiskriminačného zákona s tým, že centrum je povinné chrániť jeho záujmy (§ 3 ods. 1 Správneho poriadku).

6. Správny súd v konaní podľa § 177 nasl. Správneho súdneho poriadku (ďalej len SSP) po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a oboznámení sa s administratívnym spisom vo veci konajúceho správneho orgánu na nariadenom pojednávaní dospel k záveru, že žaloba žalobcu nie je dôvodná.

7. Úlohou správneho súdu v tomto konaní bolo posúdenie správnosti a zákonnosti postupu a právnych záverov žalovaného, ktoré viedli k vydaniu rozhodnutia o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi v právnej veci označenej ako „ústavná sťažnosť (už podaná) voči rozhodnutiam OS-SNV, KS-KE, NS-SR“ v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, pre nespĺnenie podmienky materiálnej núdze žalobcu s tým, že žalovaný zároveň nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa § 5b ods. 1 a 6 a § 6b ods. 1, ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci.

8. Z obsahu administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobca o poskytnutie právnej pomoci žiadal žiadosťou zo dňa 07. 09. 2017, ku ktorej na výzvu žalovaného predložil doklady preukazujúce jeho príjmové, majetkové a osobné pomery, ako aj doklady vzťahujúce sa na vec vedenú pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, v ktorej žiadal poskytnutie právnej pomoci.

9. Z fotokópie ústavnej sťažnosti zo dňa 13. 05. 2017, doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky dňa 15. 05. 2017 vyplýva, že táto smeruje proti porušovateľom - Okresnému súdu v Spišskej Novej Vsi, Krajskému súdu v Košiciach a Najvyššiemu súdu SR, a týka sa konania o návrhu na povolenie obnovy konania, vedeného pred Okresným súdom v Spišskej Novej Vsi pod sp. zn. 9C/44/2005. Žalobca v nej napáda zákonnosť všetkých rozhodnutí súdov jednotlivých inštancií tak, ako sú špecifikované v sťažnosti, majúc za to, že o jeho návrhu na povolenie obnovy konania v tejto veci nebolo rozhodnuté v súlade s platnou právnou úpravou, rovnako ako nesprávne bola posúdená aj jeho žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, čím došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

10. Súčasťou administratívneho spisu sú aj fotokópie odvolania zo dňa 17. 04. 2012, podaného proti uzneseniu zo dňa 03. 04. 2012 vo veci 10C/90/2010 Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi, ktorým nebolo vyhovené jeho žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozhodnutiu zo dňa 09. 02. 2012, ktorým nebolo vyhovené jeho návrhu na povolenie obnovy konania, ako aj dovolanie zo dňa 04. 08. 2013, podané proti uzneseniam Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/147/2012-128 a 11Co/146/2012-131, ktorými boli potvrdené vyššie citované rozhodnutia Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi vo veci 10C/90/2010.

11. Súčasťou administratívneho spisu je aj potvrdenie Sociálnej poisťovne zo dňa 08. 09. 2017 o výške dôchodkových dávok, vyplácaných žalobcovi v období od 1 - 8/2017 (387,30 eur mesačne) a účtovná závierka k 31. 12. 2016, zostavená dňa 19. 06. 2017, z ktorej vyplýva záporný rozdiel príjmov a výdavkov (-1097).

12. Z administratívneho spisu súd zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručované do vlastných rúk dvakrát, pričom pri prvom doručovaní sa žalovanému vrátila adresátom v úložnej lehote neprevzatá zásielka dňa 10. 11. 2017. Žalovaný predmetnú zásielku žalobcovi doručoval opakovane a tento po jej predchádzajúcom doručovaní dňa 16. 11. 2017 a 20. 11. 2017, kedy bola zásielka uložená na pošte, zásielku v odbernej lehote osobne prevzal dňa 06. 12. 2017. Vychádzajúc z uvedeného, v súlade s ustálenou súdnou praxou, keďže žalobca jemu opakovane doručovanú zásielku v úložnej lehote prevzal, nasledujúcim dňom mu začala plynúť 15 dňová lehota na podanie žaloby. Posledný deň lehoty pripadol na štvrtok 21. 12. 2017, kedy žalobca podal žalobu na poštovú prepravu. Preto súd považuje žalobu za včas podanú.

13. Na pojednávaní dňa 04. 09. 2019 žalobca zotrval na podanej žalobe v celom rozsahu považujúc právny názor centra na posúdenie otázky výšky jeho príjmu za irelevantný, keďže ide o otázku matematickú, prípadne ekonomickú. Zhodne ako v žalobe žiadal, aby súd do konania pribral znalca z odboru matematika, ekonómia resp. účtovníctvo, ktorý by vyhodnotil jeho príjem z odborného hľadiska. Vzhľadom na uvedené žiadal pojednávanie odročiť. Poukázal aj na to, že jeho ústavná sťažnosť bola odmietnutá pre nedostatok právneho zastúpenia na základe vyjadrenia žalovaného.

14. Zástupkyňa žalovaného zotrvala na písomnom vyjadrení, ktoré bolo súdu doručené. Uviedla, že na strane 2 vyjadrenia bol chybné dátum vydania napadnutého rozhodnutia označený ako dátum jeho právoplatnosti.

15. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej proti spoločenskej činnosti (ďalej len „protispoločenská činnosť“) alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

16. Podľa § 2 cit. zákona tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

17. Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ cit. zákona tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred ústavným súdom SR (ďalej len „vnútroštátne spory“).

18. Podľa § 4 ods. 1 písm. i/ cit. zákona na účely tohto zákona je materiálnou núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

19. Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „žadateľ“) sa započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima; to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporu v súdnom konaní s protichodným postavením.

20. Podľa § 5b ods. 1 cit. zákona o forme poskytnutia právnej pomoci rozhoduje centrum, prihliada pritom na okolnosti prípadu a účelnú ochranu práv oprávnenej osoby alebo zahraničnej oprávnenej osoby.

21. Podľa § 5b ods. 6 cit. zákona ak ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, môže riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť o úrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov centra.

22. Podľa § 6 ods. 1 cit. zákona fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a/ jej príjem nepresahuje 1,4 násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b/ nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu

c/ hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

23. Podľa § 6a ods. 1 cit. zákona ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4 násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6 násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci učeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods.1 písm. b/ a c/, tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods.2 sa použije primerane.

24. Podľa § 6b ods. 1 cit. zákona ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, môže centrum v prípadoch podľa § 6a ods.1 poskytnúť právnu pomoc aj bez úhrady finančnej účasti. Ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci (ods.2).

25. Podľa § 7 ods. 1 cit. zákona za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní

- a) poistného na verejné zdravotné poistenie,
- b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti,
- c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a
- d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

26. Podľa § 7 ods. 2 písm. a/ cit. zákona za príjem podľa tohto zákona sa považujú aj príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu. Podľa ods. 4 označeného ustanovenia zákona príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a prehodnocuje sa každých dvanásť mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

27. Podľa § 8 cit. zákona pri posudzovaní bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

28. Správny súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a tiež konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo v medziach podanej žaloby a dospel k záveru, že toto rozhodnutie bolo vydané v súlade s platnou právnou úpravou. Správny orgán dostatočne zistil skutkový stav veci a z neho vyvodil aj správny právny záver, s ktorým sa súd v celom rozsahu stotožňuje. Žalovaný sa dostatočným spôsobom vysporiadal s dôvodmi žalobcom podanej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci i všetkými dôkazmi, nachádzajúcimi sa v administratívnom spise, špecifikovanými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Toto zodpovedá zákonu aj po formálnej stránke

29. Správny súd ako nedôvodnú hodnotí námietku žalobcu týkajúcu sa posudzovania zákonnej podmienky hmotnej núdze a v tejto súvislosti porušením § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci žalovaným, tvrdiac, že z jeho celkového príjmu neboli odpočítané položky v zmysle zákona o dani z príjmu, keďže okrem starobného dôchodku je aj podnikateľom. Táto právna otázka už bola vyriešená v konaniach Krajského súdu v Košiciach vedených pod sp. zn. 10Sp/5/2014 a 7S/40/2017 u totožných účastníkov, kde v rozsudkoch zo dňa 07. 09. 2015 č. k. 10Sp/5/2014-42 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžo/3/2016 zo dňa 30. 03. 2016 a zo dňa 22. 11. 2017 č. k. 7S/40/2017-52 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. 11. 2018 sp. zn. 1Sžk/26/2018, súd konštatoval, že námietka navrhovateľa o nesprávnom posúdení výšky jeho príjmov, a to z dôvodu, že odporca pri nesprávnom výklade zákona do výšky jeho príjmu nezapočítal aj záporný príjem z podnikateľskej činnosti za rok 2013 je nedôvodná. Takýto záver vyplýva jednoznačne zo znenia ustanovenia § 6 ods. 1 písm. a/ a § 6a ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, podľa ktorých pre potreby splnenia podmienok na poskytnutie právnej pomoci sa posudzuje príjem fyzickej osoby, pričom rozdiel príjmov a výdavkov z výkazu o príjmoch a výdavkoch v jednoduchom účtovníctve u navrhovateľa nie je v žiadnom prípade jeho príjmom (a to ani záporným), ale jeho stratou.

Pri takom hospodárskom výsledku, keď samostatne zárobkovo činná osoba v účtovnom roku vykazovala stratu možno jednoznačne uzavrieť, že príjem z podnikateľskej činnosti za dané obdobie bol nulový, teda z podnikateľskej činnosti nedosiahol žiaden príjem. V zmysle uvedeného od nulového príjmu nie je možné odpočítať žiadne výdavky, pretože aj v prípade straty z podnikateľskej činnosti jeho príjem pre potreby zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi je nulový, t. j. nedosiahol z tejto činnosti žiaden započítateľný príjem. Preto pri posudzovaní otázky materiálnej núdze je potrebné vychádzať z príjmu spočívajúceho v jeho dôchodkovej dávke, ktorá je u žalobcu jediným započítateľným príjmom, ktorý v rozhodnom období presahuje hranicu materiálnej núdze a to tak 1,4 násobku ako aj 1,6 násobku a v tomto smere je záver správneho orgánu vecne správny.

30. K posúdeniu tejto otázky je relevantným aj právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. 02. 2014 č. k. 3Sp/51/2013-19 (potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 02. 12. 2014 sp. zn. 3Sžo70/2014) podľa ktorého: „z uvedeného ustanovenia (§ 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci) teda jednoznačne vyplýva, že pri posudzovaní materiálnej núdze sa neprihliada na platby v súvislosti so splácaním exekúcie, pôžičky, prípadne výdavkami, ktoré sú spojené s užívaním bytu.“

31. V tejto súvislosti poukazuje správny súd aj na právny názor Najvyššieho súdu SR, vyslovený v citovanom rozsudku sp. zn. 10Sžo/3/2016 zo dňa 30. 03. 2016, podľa ktorého „podnikateľské riziko nemožno prenášať na štát, samostatne zárobkovo činná osoba je povinná znášať ho sama“, ako aj právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v rozsudku zo dňa 19. 11. 2018 sp. zn. 1Sžk/26/2018, ktorý odkazujúc na odôvodnenie rozsudku tunajšieho súdu zo dňa 22. 11. 2017 č. k. 7S/40/2017-52, uviedol: „Sporné ustanovenia § 7, najmä ods. 1-4, treba vykladať tak, že sa majú spočítať jednotlivé dosiahnuté príjmy podľa ods. 1 a ods. 2, to všetko v období určenom podľa ods. 4, čiže za mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť a tiež za šesť mesiacov predchádzajúcich tomuto mesiacu. Príjmom podľa ods. 1 treba zjednodušene povedané rozumieť príjem, ktorý podlieha dani z príjmov, po odpočítaní relevantných tam uvedených výdavkov. Úmyslom zákonodarcu teda bolo, aby sa takto vypočítal akýsi „čistý“ príjem. Pokiaľ výdavky presahujú zdaniteľné príjmy, takýto príjem je nulový, resp. ide o stratu. Zákon č. 327/2005 Z. z. neumožňuje túto stratu započítať voči ďalším príjmom v zmysle § 7 ods. 2 a 3, ktoré nepodliehajú dani z príjmov, ako je práve sťažovateľov starobný dôchodok. Pokiaľ teda definované odpočítavané výdavky presahujú príjem zo sťažovateľovho podnikania, platí, že príjem (z podnikania) podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. je na účely tohto zákona nulový. Fakt, že sťažovateľ na daňové účely vykázal daňovú stratu, je pre posudzovanie materiálnej núdze v zmysle právnej úpravy irelevantný. Preto žalovaný správne k takto zistenému nulovému príjmu z podnikateľskej činnosti pripočítal ostatné zistené príjmy, čo v tomto prípade boli príjmy zo starobného dôchodku, ako sa uvádza aj v napadnutom rozhodnutí“. Za takéhoto stavu správny orgán na základe dostatočne zisteného skutkového stavu prijal správny právny záver, preto nie je namieste ani žalobcom navrhované znalecké dokazovanie znalcom z odboru ekonomiky.

32. Z dikcie § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci vyplýva, že tento inštitút je výnimkou z posudzovania stavu materiálnej núdze žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci (vo vzťahu k ev. kladnému rozhodnutiu), a na poskytnutie právnej pomoci za aplikácie tohto ustanovenia niet právneho nároku. Postup podľa tohto ustanovenia závisí výlučne od posúdenia - správneho uváženia žalovaného (v zákone je toho vyjadrením použité slovo „môže“). Zákon teda dáva možnosť žalovanému priznať právnu pomoc žiadateľovi (za finančnej spoluúčasti), takúto možnosť však spája v každom prípade s povinnosťou pri rozhodovaní podľa tohto ustanovenia zákona odôvodniť primeranosť, resp. neprimeranosť okolností žiadanej právnej pomoci. Toto je žalovaný povinný odôvodniť vždy s ohľadom na okolnosti daného prípadu.

33. V preskúmvanej veci správny súd ako nedôvodnú hodnotí námietku žalobcu spočívajúcu v nesúlhlase s nepriznaním právnej pomoci podľa tohto ustanovenia, pretože žalovaný v odôvodnení správneho rozhodnutia uviedol podrobnú správnu úvahu, ktorá ho viedla k záveru, že právny stav veci a okolnosti prípadu nenasvedčujú tomu, že neposkytnutie právnej pomoci by malo vážne následky a spôsobilo vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch žiadateľa. Za takéhoto stavu aj podľa názoru súdu správna úvaha žalovaného je správna a nevybočuje zo zákonom stanovených medzí.

34. K námietke žalobcu, že vec nebola posúdená s ohľadom na splnenie zákonných podmienok uvedených v § 6b ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi správny

súd považuje aj túto námietku za nedôvodnú, pretože toto ustanovenie má priamu väzbu na § 6a ods. 1 označeného zákona, teda jeho aplikácia prichádza do úvahy iba za situácie, že príjem fyzickej osoby sice prevyšuje 1,4 násobok sumy životného minima, ale zároveň nepresahuje 1,6 násobok uvedenej sumy, čo však nie je tento prípad, pretože tak ako to je vyššie uvedené, žalobca nespĺňa podmienku materiálnej núdze definovanú v § 4 ods. 1 písm. i/ zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

35. Citované ustanovenie § 5b ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, vychádzajúc z jeho výkladu, v prípade žalobcu aplikovať nemožno, pretože rozhodnutie o forme poskytnutia právnej pomoci s prihliadnutím na okolnosti prípadu a účelnú ochranu práv oprávnenej osoby alebo zahraničnej oprávnenej osoby by prichádzalo do úvahy len za predpokladu, že by žalobca spĺňal podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa predmetného zákona.

36. Napokon ako nedôvodnú hodnotí správny súd aj námietku žalobcu, že správny orgán sa nezaoberal § 5b ods. 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi pretože podľa názoru súdu použitie tohto ustanovenia zákona u žalobcu (vzhľadom na vecné vymedzenie predmetu, v ktorom žiada o poskytnutie pomoci) nebolo namieste. Uvedené ustanovenie upravuje možnosť riaditeľovi centra rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona, toto ustanovenie je však možné aplikovať na výnimočné situácie, keď určité osoby sú vylúčené z pôsobnosti zákona, a to buď vecne (ide napr. o vec, ktorá nepatrí do pôsobnosti zákona v zmysle § 3), alebo osobne (napr. právnická osoba). Z dôvodovej správy k zákonu č. 332/2011 Z. z., ktorým bolo toto ustanovenie zavedené do zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi vyplýva, že takáto úprava reaguje na situácie, kedy je potrebné zabezpečiť prístup k spravodlivosti vo veciach, ktoré nepatria do pôsobnosti centra, ale je spoločensky žiaduce, aby existoval spôsob na zabezpečenie právnej pomoci aj v takýchto prípadoch (napr. únosy maloletých detí do krajín, v ktorých nie je možné právnu pomoc zabezpečiť na základe bilaterálnych alebo multilaterálnych zmlúv). Zavádza sa tak mechanizmus, ktorý umožní riaditeľovi rozhodnúť po vyjadrení rady centra o uvoľnení a úhrade peňažných prostriedkov z rozpočtu centra na tento účel. Uvedený mechanizmus sa pritom uplatní napr. v prípade, ak o poskytnutie právnej pomoci požiada právnická osoba, alebo ak takúto osobu odkáže na centrum súd. Konanie žalovaného pri posudzovaní žiadosti žalobcu ako aj pri samotnom rozhodovaní o tejto žiadosti súd nepovažuje vo vzťahu ku žalobcovi za diskriminačné, pretože v konaní nebolo zistené, aby žalovaný v rovnakej situácii zaobchádzal so žalobcom inak, a to na základe jeho odlišnosti. Žalobca tvrdenie o diskriminácii uviedol vo svojej replike, avšak žiadnym spôsobom ho neodôvodnil a ani nešpecifikoval.

37. V zmysle § 140 SSP súd odkazuje na rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 07. 09. 2015 č. k. 10Sp/5/2014-42 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžo/3/2016 zo dňa 30. 03. 2016 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. 11. 2017 č. k. 7S/40/2017-52 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. 11. 2018 sp. zn. 1Sžk/26/2018.

38. Správny súd zväžil všetky uvedené skutočnosti a na ich základe, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami, podľa § 190 SSP žalobu žalobcu ako nedôvodnú jednomyseľne (§ 139 ods. 4 SSP) zamietol.

39. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods.1, § 168 SSP tak, že účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žalobca nemal vo veci celkom a ani v časti úspech a žalovanému voči žalobcovi nevznikli dôvodne vynaložené trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať kasačnú sťažnosť v lehote do jedného mesiaca odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Košiciach.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správne súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). (§ 445 ods. 1 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne mu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g/ až i/ Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom.

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

Uvedená povinnosť neplatí, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c/ a d/ (sociálne veci, veci azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1, 2 SSP).